

metz

MAAKT ZICH OP VOOR DE FEESTDAGEN

Je ziet hem al van verre als je over de A31 rijdt: de kathedraal van Metz. Trots priemt hij met zijn gotische pinakels de hoogte in, alsof hij wil uitroepen: 'Stop hier nu eens, in plaats van altijd maar door te jagen naar het zuiden!' En dat is precies wat we nu gaan doen: Metz verkennen.

TEKST: ANDY ARNTS • BEELD: ANDY & SUSAN ARNTS

SOMS MOET EEN STAD EEN DUWTJE IN DE RUG KRIJGEN OM gezien te worden. Metz had het geluk dat de stad in 2010 werd verrijkt met het Centre Pompidou-Metz, een dependance van het gelijknamige museum in Parijs dat dankzij de hypermoderne architectuur en een imponerende verzameling moderne kunst de stad op de kaart moest zetten. Dat gebeurde ook, alleen bleef die aandacht beperkt tot deze nieuwe attractie, waardoor de échte charme van Metz het grote publiek niet bereikte. Doodzonde, want Metz heeft niet alleen een stadscentrum waar je van de ene verassing in de andere valt, maar ook een unieke kerstmarkt-traditie: elk jaar verandert de stad van half november tot half januari in een Dickens-achtig sprookjesoord met maar liefst acht dagelijks geopende kerstmarkten en als hoofdattractie *La Grande Roue*, het grootste reuzenrad van Europa.

La lanterne du bon Dieu

Voordat we de stad gaan verkennen, even dit: de plaatsnaam ‘Metz’ spreekt je in Frankrijk uit als ‘mes’, dus zonder T. Wie in Frankrijk ‘MeTz’ zegt, maakt net zo’n klunzige indruk als een Duitser die het netjes over ‘Gorinchem’ heeft als hij ‘Gorkum’ bedoelt. Soms legt de logica het af tegen lokale taalwetten.

Maar dat terzijde. Terug naar de stad die na de Frans-Duitse Oorlog van 1870 door Duitsland werd ingelijfd en pas na de Eerste Wereldoorlog weer in Franse handen viel. Veel neoromaanse en neogotische gebouwen werden in die Duitse periode gebouwd, met als meest treffende voorbeeld La cathédrale Saint-Étienne de Metz, een juweel van een kerk met maar liefst 6500 vierkante meter aan gebrandschilderde ramen en de grootste gotische glasvensters van Europa. Niet gek dat de kathedraal daarom ook wel ‘La lanterne du bon Dieu’ (de lantaarn van de goede God) wordt genoemd. Met zijn hoogte van

ruim 42 meter is hij bovendien de derde hoogste kathedraal van Frankrijk, na die van Amiens en Beauvais.

Pierre de Jaumont, gele kalksteen

Het najaar is eigenlijk de ideale periode om de stad te bezoeken. Metz is in het voorjaar en de zomer een prachtige groene stad, maar wie de architectuur wil bewonderen, kan dat beter doen als de bladeren van de bomen zijn gevallen. Daar komt bij dat dan, pal naast de kathedraal, het reuzenrad staat dat een fenomenaal uitzicht over de stad en de wakende Saint-Étienne biedt.

Zodra de eerste zonnestralen Metz bereiken, wordt opvallend duidelijk hoe geel de stad is. Veel gebouwen zijn namelijk opgetrokken uit de zogenaamde *pierre de Jaumont*, een ijzerhoudende kalksteen die zijn gele kleur verkrijgt door oxidatie. Het is een typische lokale steensoort, afkomstig uit steengroeven aan de Moezel, op zo’n vijftien kilometer van Metz. De kathedraal is er ook mee gebouwd en dat is vooral goed te zien in het late namiddaglicht, wanneer de gele kleur helemaal opbloeit en bijna gaat stralen. *Les Messins* spreken daarom ook wel van ‘Pierre de Soleil’ (zonnesteen).

Laten we de eerste wandeling bij de kathedraal beginnen. Kijk, voordat we verder lopen, even naar het ingangsportaal aan de Place d’Armes. Aan weerszijden staan daar, als een soort ontvangstcomité, een reeks heiligen opgesteld, waarvan er één, (links) een griezelig dier aan een ketting vasthoudt. Het is Saint-Clément met Le Graouilly, de draak die zich op meer plekken in de stad laat zien (zie kader hiernaast).

Tegenover de Saint-Étienne begint een wirwar aan gezellige winkelstraten, met meteen rechts de Marché Couvert. Aanvankelijk was het gebouw voorbestemd als bisschoppelijk paleis, maar sinds 1833 is er een overdekte markt in gevestigd. Binnen heerst zoals gebruikelijk een opgewonden drukte en het inpandige restaurantje Chez Mauricette draait de hele dag op volle toeren. Wat gezien de charcuterie-schalen, smakelijke Moezelwijn en schappelijke prijzen ook niet zo verwonderlijk is.

Ook aan de overzijde van het plein, bij Confiserie Namur weten ze hoe je met *tartelettes à la fraise* en andere vrolijk versierde gebakjes vooral de vrouwelijke klandizie te vriend houdt.

Zoete taarten, zilte zeevruchten

Via de Rue Paul Bezanson bereiken we de Place Saint-Jacques waar vanaf 19 november van dit jaar één van de acht kerstmarkten wordt gehouden. Omdat de kraampjes met *vin chaud*, snoepgoed, worsten en allerhande kerstproducten een beetje tussen de cafeterrassen staan ingepropt, is het er vaak dringen geblazen. Pas dus op dat u niet van de sokken wordt gelopen als u de blik omhoog richt om het bronzen Madonnabeeld of de prachtige art-nouveaugevels aan de oostzijde van het plein te bewonderen.

De Rue de Laoucette brengt ons naar de drukke Rue de la Tête d’Or. Daar, op nummer 31, is opnieuw een patisserie om je vingers

Al sinds
mensenheugenis
komen *Les Messins*
naar de Place Saint-
Louis om elkaar
te ontmoeten in de
talrijke cafés en
restaurants onder
de arcaden

LA CATHÉDRALE SAINT-ÉTIENNE DE METZ

SAINT-CLÉMENT MET LE GRAOUILLY (TWEEDE VAN LINKS)

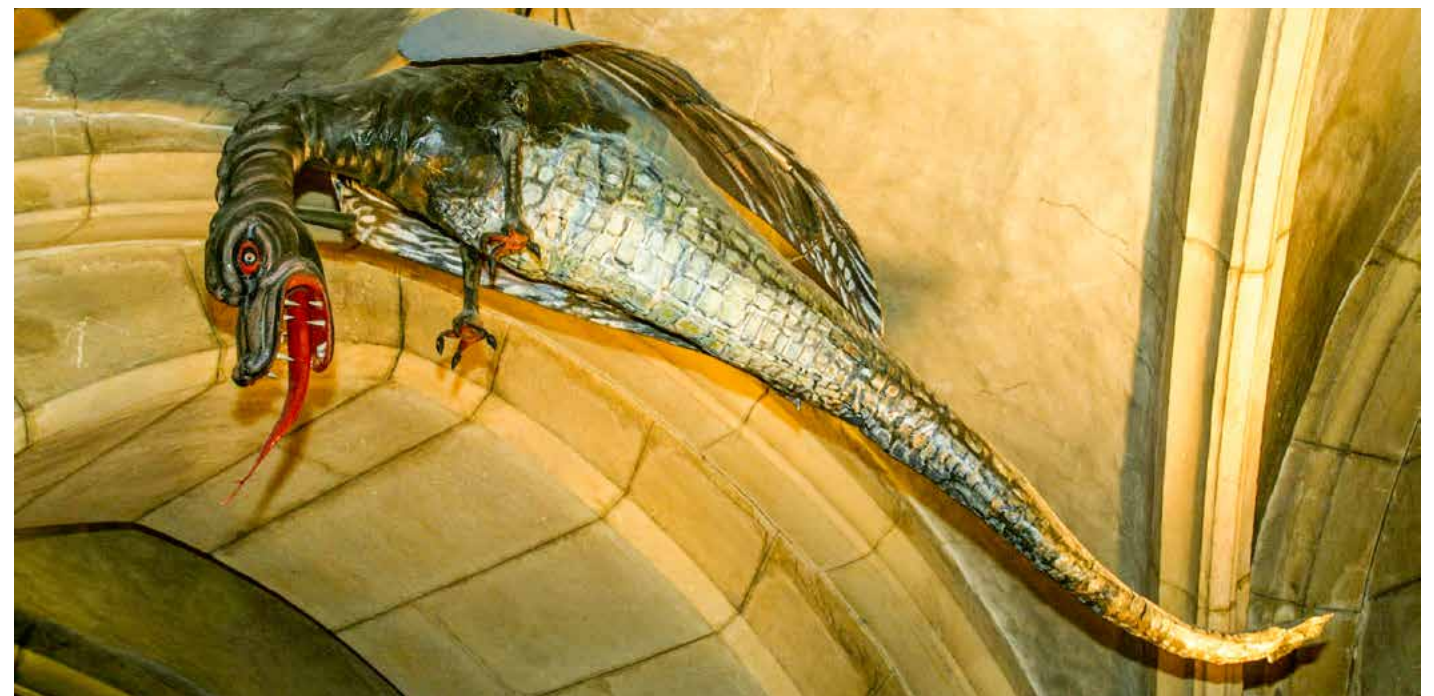
MARCHÉ COUVERT

MARCHÉ COUVERT

CONFISERIE NAMUR

Stadsdraak Metz heeft een heuse stadsdraak: Le Graouilly, een mythisch dier dat volgens de legende in het plaatselijke amfitheater leefde en de stad teisterde met zijn duivelse capriolen. Uiteindelijk was het Saint-Clément, de eerste bisschop van de stad, die de draak al in de 3e eeuw na Chr. een kopje kleiner wist te maken. De naam ‘Graouilly’ stamt waarschijnlijk uit de Duitse tijd van Metz en zou zijn afgeleid van *gräulich* (monsterlijk). Voetbalvereniging FC Metz heeft de draak in het clublogo verwerkt en het Office de Tourisme heeft een speciale route uitgestippeld die de sporen van de draak volgt: *Sur les traces du Graouilly*.

ÉGLISE SAINT-EUCAIRE

PORTE DES ALLEMANDS

HUISNUMMER 0

GARE DE METZ

GEBRANDSCHILDERDE RAMEN VAN JEAN COCTEAU

MAÎTRE-EBÉNISTE SIMON MICHALSKI

SAINT-BLAISE

PÂTISSERIE CLAUDE BOURGUIGNON

PAIN BÉNIT

LE CIRCUIT DES REMPARTS

bij af te likken. Het is allemaal nóg chiquer dan bij Namur, de taarten zijn er nóg groter en hoger, en dat geldt ook voor de prijzen. Maar je mag niet zeggen dat je in Metz bent geweest, zonder bij Pâtisserie Claude Bourguignon naar binnen te zijn gegaan.

Heb ik tot nu toe vooral de zoetekauw bediend, nu mogen de liefhebbers van stevige gerechten en goede wijn hun hart ophalen op de Place Saint-Louis, hét kloppende hart van de stad waar de grootste kerstmarkt is gestationeerd, evenals een prachtige carrousel die vooral 's avonds een indrukwekkend middelpunt vormt.

De arcaden die het plein markeren stammen uit de 15e eeuw en sommige zijn zelf nog ouder. Al sinds mensenheugenis komen *Les Messins* naar de Place Saint-Louis om elkaar te ontmoeten in de talrijke cafés en restaurants die onder de arcaden zijn gevestigd. Op de lange kerstmarkt zelf wordt ook volop geschonken en gegeten. Er is zelfs een oesterkraam die bij elke oestersoort een bijpassende wijn schenkt. Maar hoe aantrekkelijk dit ook klinkt, laten we eerst onze stadstour volbrengen, anders wordt het vandaag natuurlijk niks meer.

Een broodje tegen een zere keel

Vanaf de Place Saint-Louis is het niet ver naar de prachtige Église Saint-Eucaire (ingang Rue des Allemands). Ziet u die gele kleur? Inderdaad, ook deze kerk is uit pierre de Jaumont opgetrokken. Sinds zijn recentelijke renovatie ziet hij er van de buitenkant weer helemaal tiptop uit. Maar de ware schoonheid zien we pas binnen, zodra onze ogen aan het schaarse licht gewend zijn: flamboyante gotiek en geweldige gebrandschilderde ramen van Laurent-Charles Maréchal. Sommige zijn bijna fotografisch, zó mooi.

De Saint-Eucaire heeft een belangrijke rituele functie in Metz, dankzij de verering voor Saint-Blaise (Sint Blasius van Sebaste), wiens beeld en relik hier een prominente plaats innemen. Het zat

zo: bisschop Blasius ontmoette vlak voordat hij de marteldood zou sterven een vrouw met een zoontje bij wie een visgraat in de keel was blijven steken. Het kind dreigde te stikken en zij smeekte hem om hulp. Blasius legde het kind de handen op, sprak een gebed uit en *voilà* ... het jongetje was genezen. Sindsdien geldt Blasius als redder in nood bij keelaandoeningen. Op 3 februari, zijn feestdag, stromen daarom jaarlijks 3000 gelovigen naar de Saint-Eucaire om de Blasiuszegen en een *pain bénit* (gezegend brood) in ontvangst te nemen, ter bescherming tegen een zere keel.

Nu zouden Les Messins geen echte Fransen zijn als ze het nuttige niet met het aangename zouden verenigen: hun *pain bénit* is dan ook geen droog crackertje, maar een luchtige zoete brioche.

Joggen over de oude stadswallen

We lopen de Rue des Allemands uit en komen zo bij de Porte des Allemands, een trotse, gele stadspoort – u begrijpt inmiddels wel waarom – met torens die de Seille, een zijrivier van de Moezel, overspannen. Het bouwwerk stamt uit de 13e eeuw, werd later uitgebreid en halverwege de 17e eeuw onderdeel van de verdedigingswerken van Metz. Natuurlijk had de onvermijdelijke Vauban hier de hand in, maar door gebrek aan toereikend budget mocht zijn leerling Louis de Cormontaigne de klus afmaken.

De statige poort staat nu wat verloren langs de drukke Boulevard André Maginot, maar voor joggers is hij een prachtig ijkpunt. Van hieruit jog je in zo'n 40 minuten over de goed geconserveerde stadswallen (le Circuit des Remparts) naar het Arsenal, in het westen van de stad.

Huisnummer 0

We volgen de Boulevard André Maginot in zuidelijke richting en slaan na een paar minuten rechtsaf, de Rue de la Baue in. Halverwege het middeleeuwse straatje staat rechts een bijzon-

TEMPLE NEUF

dere woning met huisnummer 0. Even verderop opnieuw iets opmerkelijks: drie halve stenen bogen die het inmiddels tot steeg versmalde straatje overspannen en een hoge muur met een kerk verbinden: de Église Saint-Maximin. Daarin bevinden zich de enige gebrandschilderde ramen die kunstenaar Jean Cocteau tijdens zijn leven ontwierp, en die een feeëriek, pastelkleurig licht naar binnen werpen. Aanvankelijk zou Cocteau alle ramen voor zijn rekening nemen, maar het lot bepaalde anders, want hij overleed voordat hij zijn missie kon volbrengen.

Als we via de Rue Mazelle teruglopen naar de Place Saint-Louis, passeren we allerlei kunstgaleries, antiekwinkels én, op nummer 86, de authentieke 'clinique du meuble' van *maître-ébéniste* Simon Michalski. Wie hem in zijn overvolle atelier, met een sigaar tussen de lippen aan zijn werktafel ziet zitten en schaven, weet dat hier nog ouderwets vakwerk wordt geleverd.

Twee trotse pauwen

Voor het tweede deel van onze stadstour verlaten we het oude centrum en steken we de Moezel over naar de Place de la Comédie. Het 18e-eeuwse Opéra-Théâtre domineert het plein met zijn brede klassieke façade, maar toch is het de ruim honderd jaar jongere Temple Neuf die met zijn boogjes en torentjes de show steelt. Als een trotse pauw staat hij op de punt van het eiland te lonken naar de fotografen op de Moyen Pont.

We volgen de oude stadswallen aan de westkant van het centrum en passeren achtereenvolgens de Église Saint-Pierre-aux-Nonnains – een van de oudste kerken van Europa – de van binnen rijk beschilderde Chapelle des Tempeliers, het Palais du

Gouverneur en het arsenaal. Hier laat Metz zich van zijn statigste kant zien. Als we nu via de Porte Serpenoise richting het station lopen, zien we dat opnieuw in de Avenue Foch: prachtige art-nouveaugevels- en huizen die, omdat het een lommerrijke avenue is, het beste te zien zijn in de late herfst.

De Rue François de Cures leidt ons naar het Gare de Metz, nóg zo'n trotse pauw die bovendien een opvallende gelijkenis vertoont met de Temple Neuf. Beide gebouwen stammen dan ook uit dezelfde Duitse periode waarin Keizer Wilhelm II zich met hart en ziel inzette voor de *Germanisierung des Stadtbildes* naar de *Tradition des mittelalterlichen deutschen Reiches*. Zijn noeste arbeid heeft de stad onmiskenbaar verrijkt, want ook het station is een geweldig voorbeeld van neoromaanse architectuur.

De achteruitgang van het station leidt uiteindelijk naar het Centre Pompidou-Metz. Het museum ligt wat geïsoleerd op een terrein dat nog volop in ontwikkeling is. Maar dat zal de moderne kunstliefhebber een zorg zijn, want die houdt van contrasten. En een beter contrast dan tussen het oude Metz en zijn nieuwste attractie is bijna niet denkbaar.

EN ROUTE

Pratique

VOOR ALGEMENE INFORMATIE

OFFICE DU TOURISME DE METZ

Bij het toeristische bureau van Metz (naast de Saint-Étienne) is een gratis stadsplattegrond verkrijgbaar met daarop vijf wandelroutes. Deze zijn in de stad zelf aangegeven met bronzen driehoekjes in het paveisel.

2 place d'Armes
www.tourisme-metz.com

Comité Régional du Tourisme de Lorraine
www.tourisme-lorraine.fr/nl

PARKEREN

Het centrum van Metz is grotendeels autovrij. Er is echter voldoende parkeergelegenheid in diverse parkeergarages. Gunstig gelegen is parking Cathédrale (Rue d'Estrées), aan de voet van de Saint-Étienne.

AANBEVOLEN ADRESSEN

GRAND HÔTEL DE METZ ***

Fijn hotel in hartje Metz met smaakvol ingerichte kamers. Omdat de ingang aan een autovrije winkelstraat ligt, is parkeren bij het hotel niet mogelijk. Parking Cathédrale ligt echter op slechts vijf minuten lopen.

3 rue de Clercs
www.hotel-metz.com

RESTAURANT L'ÉPICURIEN

In een achterafstraatje waarin je het niet snel zult verwachten, bevindt zich het knusse eethuis van Thierry Horodnyj en zijn Engelse vrouw Jan. Geweldige viergangenmenu's voor vriendelijke prijzen. Tevens vegetarische en glutenvrije gerechten.

33 rue Vigne Saint-Avoid
www.lepicurienmetz.fr

RESTAURANT EL THÉÂTRIS

Dineren in stijl, dat kan hier, aan de voet van l'Opéra-Théâtre, waar *maître restaurateur* Nicolas Rapenne steeds weer verrast met zijn gastronomische kunsten. Vanaf het terras heeft u prachtig uitzicht op de kathedraal en de Temple Neuf.

2 place de la Comédie
www.eltheatris.fr

MUSEA

MUSÉE DE LA COUR D'OR

De antieke tegenhanger van het moderne Centre Pompidou herbergt een ruime collectie lokale archeologische vondsten en romaanse en gotische overblijfselen, waaronder een beschilderd gotisch plafond uit de 13e eeuw. Daarnaast bezit het museum schilderijen van onder anderen Delacroix, Corot en Moreau.

2 rue du Haut Poirier
musee.metzmetropole.fr

CENTRE POMPIDOU-METZ

Satellietmuseum van het Parijse Centre Pompidou. Sinds de opening in 2010 dé museale trekpleister van Metz vanwege zijn futuristische architectuur, grote collectie moderne kunst en spraakmakende exposities.

1 parvis des Droits-de-l'Homme
www.centrepompidou-metz.fr

Kerstmarkten 2016 Van zaterdag 19 november t/m 28 december 2016 telt Metz acht kerstmarkten. Ze zijn dagelijks geopend van 10.00 uur tot 20.00 uur. Op vrijdag en zaterdag tot 21.00 uur. Locaties: Place de la Gare, Place Saint-Jacques, Centre Saint-Jacques, Place Saint-Louis, Place de Chambre, Place de la République, L'hôtel du département, Place d'Armes.

www.noelmetz.com